Redacţiunea, Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 96. | Braşovŭ, Duminecă, 1 (13) Maiu | 1888.

Braşovŭ, 30 Aprilie st. v. 1888.

Orĭ şi câte combinaţiunĭ politice s'ar face din drépta şi din stânga este şi rĕmâne faptŭ, că mĕrulŭ de cértă între Rusia şi puterile centrale aliate e Bulgaria.

Din când în când organele guvernului rusescŭ scotŭ ofturĭ pentru Bulgaria, carĭ dovedescŭ, că tóte nemulţămirile Rusiei au acelaşĭ isvorŭ: cestiunea neresolvată bulgară.

De unŭ timpŭ încóce s'au lăţitŭ sgomote despre nouĕ agitaţiunĭ ale emisarilorŭ Rusiei în peninsula balcanică şi dela Şumla ne sosesce aḑĭ scirea, că o bandă compusă din Bulgarĭ şi Muntenegrenĭ a şi trecutŭ graniţa bulgară şi că a fostŭ spulberată de către oştirea bulgară fiindŭ mai mulţĭ indiviḑĭ omorîţĭ şi rănîţĭ.

Acésta scire, décă se va adeverĭ, este de nătură a deştepta marĭ îngrijirĭ pentru viitórea desvoltare a lucrurilorŭ în Orientŭ.

Se póte ca Rusia sĕ aibă scopulŭ de a ţiné în continuă nelinisce ţĕrile din peninsula balcanică dér, décă vomŭ avé în vedere pregătirile ei estraordinare de rĕsboiu, e mai probabilŭ, că guvernulŭ Ţarului crede momentulŭ binevenitŭ de a-şĭ inaugura astfelŭ, cu emisarĭ şi cu bande înarmate, noua acţiune orientală.

Lucrulŭ apare într'o lumină şi mai îngrijitóre, décă vomŭ avé în vedere, că mai multŭ orĭ mai puţinŭ serviciulŭ emisarilorŭ ruşĭ se estinde şi asupra ţĕrilorŭ independente vecine Bulgariei, asupra Românieĭ şi a Serbiei.

Deşi nu s'a confirmatŭ până acuma din isvorŭ competentŭ, că turburările ţĕrănescĭ din România au fostŭ puse la cale şi de către agenţĭ străinĭ, totuşĭ nu se póte nega de altă parte că Rusia caută sĕ influinţeze mereu asupra regimului românŭ în favórea politicei sale esterióre şi că prin urmare agenţii ei se folosescŭ de nemulţumirile ce esistă în ţéra spre a aţîţa indirectŭ în contra politicei, care înclină spre alianţa puterilorŭ centrale europene.

E clarŭ că Rusia lucréză cu tóte mijlócele ca sĕ-şĭ pregătéscă terĕmulŭ pentru eventualitatea unei nouĕ ocupărĭ a Bulgariei de către trupele sale. De aceea nu-i póte fi indiferentă atitudinea politică a guvernului românŭ şi e naturalŭ, că doresce ca la cârma ţĕrii sĕ fiă unŭ guvernŭ, care la casulŭ datŭ sĕ nu se opună trecerei trupelorŭ rusescĭ prin România.

Resolvarea cestiunei bulgare atinge dér în modŭ însemnatŭ şi interesele României, care trebue sĕ veghieze necontenitŭ ca sĕ nu fiă surprinsă de evenimente.

S'a anunţatŭ ḑilele acestea din Londra, că Germania împreună cu Rusia vorŭ cere dela Pórtă sĕ destitue pe principele Ferdinandŭ. Anglia ameninţă în casulŭ acesta cu punerea candidaturei prinţului de Battenberg pentru tronulŭ bulgarŭ.

Intêmplându-se acésta, credemŭ că conflictulŭ neapĕratŭ va trebui sĕ isbucnéscă şi póte sĕ se împlinéscă prevestirile, că Bulgaria va pricinui o conflagraţiune generală.

Rusia şi România.

Sub titlulŭ acesta scrie „Hamburger Correspondenz“ dela 4 Maiu unŭ articulŭ, din care estragemŭ următórele:

Ceea ce unŭ vechiu cronicarŭ ḑicea despre regele Wilhelm biruitorulŭ şi episcopulŭ Sanfrane, că suntŭ 2 taurĭ puternicĭ, carĭ conducŭ carulŭ Statului, se póte fórte bine aplica Regelui Carolŭ alŭ României şi lui Brătianu. Fără îndoiélă, prin stăruinţele şi modulŭ de guvernare alŭ lorŭ, ţéra românéscă dintr'unŭ statŭ orientalŭ a devenitŭ unŭ statŭ occidentalŭ şi civilisatŭ.....

Când Brătianu ajunse la putere, d'abia câteva drumurĭ de ferŭ erau în mişcare, construite rĕu şi scumpŭ, elŭ le rĕscumpără, le naţionalisă, construi alte multe din nou, şi astăḑĭ România, care în 1871 avea numai 69 de chilometre de cale ferată, are 1709), carĭ în timpulŭ din urmă n'au costatŭ decâtŭ 50.000 de lei chilometrulŭ. Finanţele erau încurcate rĕu. Deşi veniturile cresceuse de la 47,800,000 lei, care erau în timpulŭ unirei principatelorŭ, la 79,800.000, totuşĭ deficitulŭ era de $13^1/_2$ milióne. Brătianu, în anii 1877 până la 1881, reduse deficitulŭ mai ânteiu la 2 milióne, în urmă la 1 milionŭ şi jumĕtate, şi în fine readuse starea normală de echilibrare a finanţelorŭ, fără nicĭ unŭ deficitŭ. Veniturile se urcară, fără a se pune dărĭ nouĕ, la 130,763,480 lei, în care e şi monopolulŭ tutunului cu 25 milióne din 17 cum era mai înainte şi alŭ sărei de 2,720,000 lei. Prin aceste fapte, carĭ au fostŭ consecinţa întroducerei ordinei în afacerile Statului şi în administraţiune şi a desvoltărei sorgintelorŭ economice ale ţĕrii, creditulŭ Statului se restabili din nou şi deveni cunoscutŭ în întréga Europă. Pe când în anulŭ 1860 unŭ împrumutŭ alŭ României, de 32 milióne, d'abia putŭ fi plasatŭ cu 8 la sută, în timpurile din urmă împrumuturĭ mai marĭ de 100 milióne s'au plasatŭ cu multă uşurinţă şi celŭ multŭ cu 5 la sută. Starea productivă a ţĕrii s'a încincitŭ, graţie căilorŭ nouĕ de comunicaţiune şi organisaţiunei creditului agriculturei şi a pĕmênturilorŭ. Décă unii din vechii proprietarĭ marĭ s'au ruinatŭ, în loculŭ lorŭ s'a stabilitŭ o proprietate mică de ţĕranĭ, avuţĭ şi muncitorĭ. Asemenea în comerciu, acum România posedă unŭ numĕrŭ óre-care de milionarĭ, carĭ şi-au dobânditŭ aceste stărĭ numai prin munca lorŭ. Starea armatei s'a perfecţionatŭ, 80 de milióne s'au cheltuitŭ pentru întroducerea de nouĕ arme sistematice şi 47 milióne pentru nouĕ clădirĭ civile şi militare.

Cu ameliorarea stărei economice a ţĕrei s'a ridicatŭ şi însemnătatea sa internaţională. Pe când la 1856 nu se presentase la congresulŭ din Parisŭ decâtŭ cerşindŭ, acum statulŭ românŭ jócă unŭ rolŭ însemnatŭ în politica europeană şi vorba lui va avé o greutate însemnată în cestiunea Orientului. Viitorulŭ României fiindŭ basatŭ pe o stare pacifică, guvernulŭ Brătianu a vĕḑutŭ totŭ cu atâta plăcere, ca şi lordulŭ Salisbury, aliaţa Austro-Germană, deşi s'a ţinutŭ în reservă cu multă precauţiune.

Desvoltarea interióră a Românilorŭ era, fără póte, unŭ scaiu în ochii Rusiei, căcĭ cu câtŭ acéstă ţĕră se întărea mai multŭ, cu atâtŭ putea sĕ opună, ca unŭ ḑidŭ chinezescŭ, o resistenţă mai mare pofteloră muscălescĭ. Brătianu căută sĕ evite orĭ-ce causă de nemulţămire ce ar fi pututŭ avea Rusia, şi a fost nevoitŭ sĕ închidă ochii asupra multorŭ lucrurĭ, asupra cărora avea dreptulŭ sĕ se plângă; dér după cum la 1878 la Livadia, când Gorciakow a ḑisŭ că Rusia nu are nevoiă de nicĭ unŭ tractatŭ şi absolutŭ de nicĭ o înţelegere, ca armata rusécă sĕ tréćă prin România, şi Brătianu i-a rĕspunsŭ că atuncia nu va trece decâtŭ peste cadavrele Românilorŭ, totŭ astfelŭ şi acum sciŭ sĕ păstreze cu mărire şi onóre neatêrnarea ţĕrei...

Fóia germană vorbindŭ apoi despre uneltirile rusescĭ în Bulgaria şi despre înfrângerea lorŭ, apoi despre hotărîrea Rusiei de a'şĭ redobêndi cu puterea şi cu orĭ-ce mijlocŭ posiţiunea ce a perdut'o în Bulgaria, ḑice:

Acésta însĕ era o problemă cam grea. Nu numai că era imposibilŭ sĕ triméţă o armată îndestulătóre pe Marea Négră în Bulgaria, dér Pórta putea în acestŭ casŭ sĕ profite de condiţiunile tractatului dela 1871 din Parisŭ, privitóre la siguranţa statului sĕu, şi sĕ deschidă calea prin strîmtórea Bosforului flotei englese, a cărei simplă presenţă în Marea Négră făcea imposibilă orĭ-ce coborîre de trupe. Aşa dér orĭ-ce invasiune pe uscatŭ trebuia făcută prin România, după cum a fostŭ în tóte resbelurile anteriore, şi era sigurŭ că Regele şi Brătianu, avêndŭ esperienţa fidelităţii punice a Rusiei din 1878, nu putea conveni la o trecere a trupelorŭ prin ţĕră. Rusia nu putea sĕ'lŭ constrângă fără o prealabilă înţelegere cu Austria, care ar fi pututŭ profita, închiḑêndŭ trecĕtórea şi împărţindŭ astfelŭ armata rusă în două. Acéstă înţelegere însĕ nu s'a făcutŭ, şi e probabilŭ că Austria, nu va conveni nicĭ-odată la acésta. Intr'unŭ rĕsboiu cu Austria, Rusia trebue, după cum ḑice „Novoje Vremja“, sĕ atace nu numai Galiţia dér şi Transilvania, unde locuitorii fiindŭ nemulţumiţĭ de Maghiari se vorŭ rescula în contra lorŭ. Dér aceata nu o póte face decâtŭ numai după ce va aduce la ascultare şi supunere pe România. Décă acéstă supunere va fi silită a o face cu forţa armată, 'i va trebui 200,000 ómenĭ, carĭ vorŭ fi sustraşĭ dela câmpulŭ de rĕsboiu trebue dér sĕ ajungă la acelaşĭ resultatŭ pe alte căi. De aci necesitatea de a da pe Brătianu josŭ, de a'lŭ inlocui cu unŭ ministru binevoitorŭ Rusiei, de a face rĕscólă în ţĕră, ca sĕ'i facă cu greu mobilisarea armatei.

Vorbindŭ despre intrigile lui Hitrovo în România, despre rĕscóla ţĕranilorŭ, despre noulŭ ministerŭ, care pare că nu mulţămesce nicĭ pe Rusia, fóia germană încheiă astfelŭ:

In orĭ-ce casŭ, regele are încă în reservă pe Brătianu care, cu totă etatea de 67 anĭ ce are, este încă plinŭ de energiă şi tinĕrŭ. Ruşii însĕ trebue sĕ scie, că regele Carolŭ este tăiatŭ dintr'unŭ ştejarŭ mai tare decâtŭ a fostŭ prinţulŭ Alexandru şi că va sci, la trebuinţă, aşa cum a luptatŭ la Plevna ca sĕ le scape armata pusă pe fugă, sĕ'şĭ apere ţéra, luptându-se chiar în contra lor.

„Demonstraţiune navală.“

O telegramă din Constantinopolŭ comunică „Agenţiei Havas“ următórele:

Duminecă a fostŭ fórte mare emoţiune la Yildiz-Kiosk. Unŭ ambasadorŭ otomanŭ, ce nu-lŭ numimŭ pentru respectulŭ ce-lŭ avemŭ pentru dênsulŭ, telegrafiase Porţii, că se pregătea o demonstraţiune navală înspăimântătóre în contra Turciei. Şése-ḑecĭ de cuirasate austriace, englese, italiane şi spaniole trebuiau sĕ se adune la Barcelona în cursulŭ lui Maiu spre a merge în Adriatica şi în Arhipelag, şi în trécĕtŭ a ameninţa şi pe Grecia.

Tot-odată circulă scirea, dér acésta fără cea mai mică aparenţă de temeiu, că pe timpulŭ călĕtoriei recente a reginei Victoria, o înţelegere s'a stabilitŭ între Englitera, Austria, Italia şi Germania pentru a face unŭ demersŭ colectivŭ la Petersburgŭ în termenĭ curtenitorĭ, pentru a face pe Rusia sĕ înţelégă, că este inadmisibilŭ ca pacea Europei sĕ fiă etern ameninţată de cestiunea bulgară; că prin urmare aceste patru puterĭ rógă pe Rusia sĕ arate mijloculŭ de a pune capĕtŭ acestei situaţiunĭ. Fără a socoti că acestŭ demersŭ colectivŭ ar fi o adevĕrată declaraţiune de rĕsboiu, elŭ a fost adusŭ în legătură cu prima scire, ceea ce făcŭ ca una sĕ confirme pe cealaltă, demonstraţiunea navală fiindŭ considerată ca consecinţa rĕspunsului negativŭ alŭ Rusiei. Dér ambele scirĭ suntŭ false.

Écă esplicaţiunile date asupra acestei pretinse demonstraţiunĭ diferitelorŭ personage trămise îndată de Sultanulŭ la ambasade, şi acésta afară de telegramele adresate pretutindenĭ pentru a obţiné informaţiunĭ: Esposiţiunea din Barcelona va fi deschisă în cursulŭ lunei Maiu de către Regenta. Cu acéstă ocasiune, escadra spaniolă se va întruni la Barcelona. Italia, Englitera, Austria au anunţatŭ că vorŭ trimite la Barcelona câte-va corăbii de rĕsboiu; e probabilŭ că Francia le va imita. Pe lângă acésta, împĕratulŭ Austriei invită escadra spaniolă sĕ viă sĕ visiteze porturile austriace ale Adriaticei unde, ḑice împĕratulŭ, colorile spaniole n'au fostŭ vĕḑute dela Carolŭ alŭ V-lea. Corăbiile italiene şi englese vorŭ însoţi probabilŭ escadra spaniolă.

E posibilŭ că acéstă esplicaţiune, cu tóte că e naturală, sĕ nu liniştéscă spiritulŭ temĕtorŭ alŭ Sultanului.

Idealulŭ Bulgarilorŭ.

Se scie că principele bulgarŭ călĕtoresce prin ţĕră, ca sĕ se facă cunoscutŭ poporului. In Têrnova a asistatŭ la oficiulŭ divinŭ în Biserica celorŭ 40 de martirĭ. Aci s'au ţinutŭ şi discursurĭ. Ministrulŭ-preşedinte Stambulov luândŭ cuvêntulŭ ḑise:

„De cincĭ secole, este pentru prima óră, că unŭ suveranŭ bulgarŭ asistă printre noi la serviciulŭ pascalŭ în biserica ţarilorŭ noştri. D-ḑeu, protectorulŭ dreptului şi alŭ adevĕrului, sĕ susţină pe suveranulŭ nostru şi sĕ-lŭ ajute a conduce Bulgaria la ţintă.“

La acestea rĕspunse principele:

„Am prestatŭ jurĕmêntŭ de a conduce Bulgaria spre ţinta ce'i este indicată de istoriă. Aḑĭ reînoiescŭ acestŭ jurĕmêntŭ şi din totŭ sufletulŭ meu vĕ repetŭ angajamentele ce amŭ luatŭ că-

tră poporulŭ bulgarŭ, angajamente ce vóiu menţiné cu tăriă.

In acelaşŭ edificiu, am renunţatŭ la tóte şi am devenitŭ bulgarŭ. In acelaşŭ edificiu vĕ declarŭ, că idealulŭ bulgarŭ este şi alŭ meu, că independenţa Bulgariei este o cestiune sfântă pentru care am datŭ viéţa mea. Urmaţĭ pe suveranulŭ vostru, şi Bulgaria, cu ajutorulŭ lui Dumneḑeu, va deveni mare şi fericită, ér independenţa sa va fi ocrotită.“

Primulŭ codice de legĭ muntenegrénŭ.

Din Cetinje se telegrafiază cătră „Neue freie Presse“:

Principele a lăsatŭ sĕ se publice tocmai acum cu solemnitate *celŭ dintâiu codice civilŭ* pentru Muntenegru. După publicaţiune urmà unŭ *Te deum* însoţitŭ de salve de tunurĭ. La serbare au luatŭ parte diplomaţii în mare ţinută, întrégа familiă princiară şi toţĭ demnitarii. Preşedintele senatului Bozo Petrovicĭ ţinù unŭ discursŭ, în care amintì şi pe Ţarulŭ Alexandru ca apĕrătorŭ alŭ Slavismului esprimându'i mulţămită. Autorulŭ codicelui Balthasar Bogisicĭ a fostŭ lăudatŭ de principe. La urmă ţinù principele poporului adunatŭ unŭ discursŭ fórte importantŭ. Codicele intrà cu ḑiua de 1 Iulie în vigóre.

SCIRILE ḐILEI.

Precum anunţă foile din Aradŭ, *procesulŭ de pressă* intentatŭ d-lui generalŭ *Traianŭ Doda* s'a amânatŭ pe ḑiua de 24 Iulie. *Procesulŭ de pressă* intentatŭ *„Calicului“* se va pertracta la 11 (23) Maiu înaintea juriului din Cluşiu. Acusaţiunea o va susţiné procurorulŭ I. Biro.

*
* *

D-lŭ *Florianŭ Stanŭ* de Săpunţa (ér nu N. Stanŭ cum s'a publicatŭ în numĕrulŭ trecutŭ alŭ „Gazetei“, presbiterŭ alŭ diecesei gr. catolice de *Oradea mare*, a fostŭ promovatŭ în 5 Maiu st. n. la universitatea din Budapesta de *„doctor juris utriusque“* (dreptulŭ romanŭ şi celŭ bisericescŭ).

'I gratulămŭ.

*
* *

In jumĕtatea a doua a anului curentŭ se vorŭ pune în circulaţiune *bancnote nouĕ de câte 1 fl.* Nouĕle bancnote vorŭ fi mai micĭ ca cele de acum, aşa că din o cólă de hârtiă, din care pănă acum se croiau 12 bancnote, pe viitorŭ se vorŭ croi 15 bancnote. Se crede că în luna lui Iulie se va şi începe tipărirea lorŭ. Hârtia va fi mai durabilă.

*
* *

In 4 Iunie n. se va ţiné, în localulŭ direcţiunei financiare din Sibiiu, pertractare orală, admise fiindŭ şi oferte în scrisŭ, pentru *arĕndarea dreptului de cârciumăritŭ* alŭ comunei *Orlatŭ* împreună cu dreptulŭ de a vinde diferite lucrurĭ de mâncare şi altele în casarma din Orlatŭ pe timpulŭ dela 1 Ianuarie 1889 pănă la 31 Decemvre 1893. Preţulŭ strigării e 1820 fl. Condiţiunile se potŭ vedé în cancelaria direcţiunei financiare, precum şi la administraţia magazinului de tutunŭ în Sibiiu.

*
* *

Acţiile pentru înfiinţarea *fabricei de arme din Ungaria* s'au depusŭ spre subscriere în Budapesta, Viena şi Berlinŭ. O acţiă costă 110 fl. în aurŭ (220 mărcĭ în aurŭ) pentru Berlinŭ, 137 fl. v. a. pentru Viena şi Budapesta. Intreprinḑĕtorilorŭ li s'a încredinţatŭ fabricarea a 180,000 puscĭ cu repetiţiă, cu terminulŭ de predare la finele lui Martie 1892.

*
* *

„Unirea“ din Bucurescĭ ḑice, că pănă acuma s'au găsitŭ şése mii de *bilete de bancă*, à câte 20 lei, din cele *falsificate* de banda de falsificatorĭ din T.-Severinŭ. A vĕḑutŭ douĕ din acele bilete. Ele suntŭ fórte bine făcute, afară de coróna de laurĭ dela capulŭ lui Traianŭ, care e rĕu făcută. Avisŭ celorŭ carĭ au obiceiu sĕ umble cu hârtii monedă.

*
* *

In Rusia se facŭ pregătirĭ pentru serbarea *jubileului de 900 de anĭ a creştinărei Ruşilorŭ.* Pregătirile pentru acésta se facŭ sub conducerea contelui Ignatieff.

*
* *

Escursiune la Sinaia. Cu ocasiunea aniversărei încoronărei suveranilorŭ românĭ, va circula în ḑiua de *10 (22) Maiu* a. c. *unŭ trenŭ separatŭ*, cu preţurĭ *fórte reduse, dela Braşovŭ la Sinaia şi retour.*

Ni se trimite spre publicare următórea:

Dechiaraţiune.

Cu privire la cele cuprinse în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 92 sub titlulŭ *„Romanele d-lui Alexi,“* mĕ simţŭ îndemnatŭ a dechiara, în interesulŭ adevĕrului, că:

Eu am avutŭ cunoscinţă din *„Noua bibliotecă română“* şi chiar din epistola d-lui Teochar Alexi, că în „Noua Bibliotecă română“ eşise la timpulŭ sĕu unŭ romanŭ sub numirea *„Unŭ amorŭ în vĕculŭ crĕncenŭ“*, care în fondŭ cuprindea aprópe totŭ ce cuprinde „Judeţulŭ,“ alŭ căruia dreptŭ de reproducţiune pentru *„Amiculŭ Familiei“* l'am câştigatŭ dela d-lŭ autorŭ. Prin urmare din partea d-lui Th. Alexi nu s'a comisŭ nicĭ cea mai mică incorectitudine, cu atâtŭ mai puţinŭ seducţiune.

Am stăruitŭ însĕ a câştiga dreptulŭ de reproducţiune a romanului *„Judeţulŭ“*, pentru-că l'am aflatŭ în prelucrare cu totulŭ diferitŭ şi adecă multŭ mai amplu decâtŭ romanulŭ *„Unŭ amorŭ în vĕculŭ crâncenŭ“*, care încă se publicase într'o fóiă ce nu avea nicĭ 80 abonanţĭ, precum acésta se descoperì la timpulŭ sĕu în însaşĭ fóia atinsă.

Gherla, 10 Maiu 1888.

N. F. Negruţiu.
redactorulŭ „Amicului Fam.“

Condamnarea unui antisemitŭ.

Nu puţină sensaţiă a făcutŭ în Viena afacerea cav. de *Schoenerer*, deputatŭ în camera din Viena, omŭ cu mare stare, unulŭ din cei mai înfocaţĭ contrarĭ ai jidovismului şi totodată unulŭ dintre estremii naţionaliştĭ germanĭ.

Sîmbătă la mieḑulŭ nopţei, preşedintele tribunalului din Viena, d. Holzinger, a pronunţatŭ verdictulŭ în afacerea Schoenerer, după douĕ ḑile de desbaterĭ lungĭ.

Judecata se baséză pe cele dintêiu mărturisirĭ ale lui Gerstgasser, complicele lui Schoenerer, şi pe deposiţiile redactorilorŭ ḑiarului „Neues Wiener Tagblatt“ şi declară pe Schoenerer vinovatŭ de violare de domiciliu şi ameninţărĭ grave, condamnându-lŭ la patru lunĭ de reclusiune, douĕ ḑile de postŭ pe lună şi la pierderea titlului de nobleţă. Gerstgrasser, alŭ doilea acusatŭ, e condamnatŭ la douĕ lunĭ de reclusiune şi amêndoi acusaţii la cheltuielĭ de judecată.

In timpulŭ judecăţei. împrejurimile tribunalului presentau aspectulŭ lorŭ obicĭnuitŭ; dér o mulţime din ce în ce mai considerabilă s'a adunatŭ spre séră în faţa palatului „Landesgericht.“

Cea mai mare parte era compusă din curioşĭ inofensivĭ; dér se observa unŭ numĕrŭ óre care de tinerĭ, studenţĭ séu membrii ai asociaţiunilorŭ pangermanice, formândŭ grupurĭ şi ascultândŭ de şefii lorŭ. Aceştia erau partisanĭ de ai lui Schoenerer, veniţĭ pentru a-i face ovaţii în casŭ de va fi achitatŭ.

Când, pe la orele 9, curtea s'a retrasŭ pentru a delibera, tinerii, dintre carĭ mulţĭ erau înarmaţĭ cu ciomege gróse, au începutŭ a striga ura şi a intona căntece patriotice nemţescĭ. Atitudinea lorŭ devenindŭ din ce în ce mai sgomotósă, poliţia a procedatŭ la evacuarea împrejurimilorŭ palatului de justiţiă. Agenţii nefiindŭ în numĕrŭ destulŭ de mare pentru a împrăştia mulţimea, s'a scosŭ din curtea casarmei, situate în faţa palatului de justiţiă, unŭ plutonŭ de infanteriă, care împinse lumea departe şi formà unŭ cordonŭ în jurulŭ edificiului.

Pe la órele 10 se rĕspândesce svonulŭ că Schoenerer e achitatŭ. Partisanii lui sbiară şi cântă mai tare. Unŭ individŭ, care eşia din „Landesgericht“ şi sĕmĕna puţinŭ cu Schoenerer, e luatŭ dreptŭ acesta. Mulţimea ilŭ aclamă şi'lŭ urméză pănă când se constată, că pretinsulŭ Schoenerer e unŭ negustorŭ din partea locului şi israelitŭ pe lângă asta.

Când s'a aflatŭ că e osânditŭ, tinerii au începutŭ a striga din tóte puterile: pereat! şi tótă lumea se îndréptă spre uşa de eşire a tribunalului pentru a aştepta pe osânditŭ. Nu trecù multŭ şi Schoenerer apărù. Elŭ se silea sĕ zîmbéscă şi după-ce dete câteva strîngerĭ de mână în drépta şi în stânga, se urcà într'o trăsură de piaţă. Partisanii lui însĕ deshamà calulŭ şi'lŭ silescŭ astfelŭ sĕ se cobóre din trăsură şi sĕ méargă pe josŭ întovărăşitŭ de vre-o miiă de ómenĭ. Se cântă „Die Wacht am Rhein“ şi alte imnurĭ germane.

Unii strigară: „Josŭ Gautsch!“ Mulţimea se opresce înaintea casei lui Schoenerer şi cântecele şi aclamaţiunile urmară pănă când unulŭ dintre prietenii lui se urcà pe o bancă şi rugà lumea sĕ se împrăştiă.

Câţĭ-va tinerĭ propunŭ sĕ se facă manifestaţii la redacţia ḑiarului „Neues Wiener Tagblatt“; dér nu suntŭ ascultaţĭ. Ca mĕsură de precauţiune, redacţia era încunjurată de poliţiă.

Industria de casă.

De vr'o doi anĭ de ḑile, industria de casă a începutŭ a câştiga terenŭ şi între poporulŭ românŭ din Braşovŭ, mulţămită zeloşilorŭ institutorĭ George Moianŭ şi Candidŭ Muşlea, carĭ pentru lăţirea ei nu se dau îndĕrĕtŭ dela nicĭ o jertfă. După cursulŭ ţinutŭ în véra trecută cu mai mulţĭ învĕţătorĭ din diferite părţĭ, precum şi cu o parte din elevele şcólei de fete din locŭ, s'a pututŭ convinge orĭ-cine, care a vĕḑutŭ resultatele acestorŭ cursurĭ, că industria de casă e unŭ însemnatŭ isvorŭ de veniturĭ pentru poporŭ. Aşa comitetulŭ parochialŭ alŭ bisericei Sf. Nicolae din suburbiulŭ Scheiu a luatŭ disposiţiunĭ, ca sĕ se ţină unŭ cursŭ anume pentru poporulŭ din Scheiu. Resultatele acestui cursŭ se potŭ vedea din următorulŭ raportŭ ce d-lŭ Moianŭ l'a adresatŭ comitetului parochialŭ:

M. Onoratului Comitet parochialŭ alŭ bisericei rom. ort. rĕs. dela st. Nicolae în Braşovŭ.

La hârtia M. Onoratului comitetŭ dto. 20 Februarie v. 1888 Nr. 39/1888, prin care subsemnatulŭ sunt învitatŭ a arăta resultatele cursului de industria de casă, îmĭ iau voiă a espune starea acestei întreprinderĭ în următorulŭ:

Raportŭ.

Precum este cunoscutŭ, am predatŭ cunoscinţele corĕspunḑĕtóre în industria de casă la tinerimea poporului nostru din Şcheiu pănă în presentŭ în douĕ cursurĭ. In următórele 3 puncte îmĭ iau voiă a descrie pe scurtŭ desvoltarea lucrărilorŭ cursurilorŭ, partea economică a acelora şi în fine vorŭ urma unele propunerĭ pentru paşii ce vorŭ fi a se lua în viitorŭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Revistă literară.

VII.

Din analisele, ce am făcutŭ în revistele trecute, s'a pututŭ încredinţa totŭ insulŭ, că la noi încă totŭ mai trecŭ de poeţĭ nişte autorĭ, ce nicĭ scânteiă de poesiă nu pórtă în sufletŭ. Critica nu s'a împotrivitŭ acestei nemeritate cinstirĭ, ci a sprijinit'o şi critica e vinovată, ca şi autorii aceştia, pentru nivelulŭ inferiorŭ, la care a rĕmasŭ spiritulŭ literarŭ în Ardélŭ şi Ungaria; căcĭ unei critice drepte şi sigure nu-i este permisŭ sĕ admită gratificarea acestorŭ feliu de versurĭ cu laurii nemurirei, nu'i se cuvine sĕ prelungéscă traiulŭ unorŭ colecţii de poesii născute mórte, şi sĕ le mijlocéscă influinţa, ce o câştigă asupra publicului şi tineretului, care face încercărĭ în scriere. Cum se vede, la noi nu are valóre nicĭ banala frasă, că a critica nu-i greu. E greu însĕ, când se 'ntémplă, ca la noi, că poetulŭ psichicesce e rudă de aprópe cu criticulŭ, că-i duhŭ din duhulŭ lui şi astfeliu fiindŭ, cum sĕ mai găsescĭ a altulŭ rĕulŭ, ce-lŭ ai şi tu, şi nu-lŭ cotescĭ că-i rĕu? Este unŭ feliu de familiară afecţiă între criticii şi poeţii noştri, ér graiulŭ poporului ḑice: corbŭ la corbŭ nu-şĭ scóte ochii. Acésta-i pricina, că o sumedeniă de nume necunoscute, de pildă *Dioniu*, *Joandrea*, *Morarŭ*, *Selageanŭ*, *Pĕrvu*, *Bailă*, *Pencĭ*, *Budescu*, *Drăghicescu*, *Morariu* ş. a. potopescŭ revistele nóstre cu versurĭ — ah, ce mai versurĭ! Care cum publică o poesiă, se cuprinde de ambiţiă, mai publică douĕ, ajunge la nouă, la nouă-ḑecĭ şi nouă — şi apoi cântă:

> Imĭ cerĭ sĕ-ţĭ scriu o poesie...
> S'acordezŭ lira'mĭ aurie...

séu altfeliu

> Sunt preotulŭ lui Apollo.
> Poete, înainte, viséză şi traesce...

şi dă 'nainte pe „lunca“ [!] din vre-o revistă [idea-i a unui poetŭ de-aceştia]

> Stîrnitŭ de-alŭ rîvnei dragŭ cobold.

şi 'n nebunesculŭ avêntŭ de mare poetŭ étă ce vede:

> In jurulŭ meu rînjescŭ turbatŭ
> Urĭ, pizme, stâncĭ cu dinte — !

Dér critica tace, fantasia se aprinde totŭ mai tare şi poeţii noştri începŭ a se socoti nemuritorĭ, a vorbi de „cerescĭ avênturĭ“, a se porecli „isvorŭ de gândurĭ“ şi a cânta:

> Dér nu, eu totuşĭ nu-o sĕ morŭ
> Aşa, c'ar fi ruşine [!]
> Adêncŭ în fundulŭ codrilorŭ
> Am şi eu pe-órecine.
> Copiii sufletului meu
> Suntŭ cântecele mele...

Nemurirea şĭ-o recunoscŭ reciprocŭ, şi-şĭ dedică versurĭ de acestea:

> Ideile-ţĭ sublime, poetule iubitŭ,
> Iţĭ punŭ pe a ta frunte, nu diademe recĭ,
> Ci laurĭ de viéţă, ce-or străluci în vecĭ...

Altulŭ scrie:

> Şi numai ţie vréu sĕ 'nchinŭ
> Eterna mea cântare!

Alŭ treilea cere sĕ-i studiezĭ „ḑece anĭ“ versurile ca sĕ i le pricepĭ, şi-ţĭ spune că-i divină arta lui, că „profana mână n'are dreptŭ a ataca“ colecţia lui şi vorbindŭ de „criticatorĭ ascunşĭ“ le ḑice:

> „Şi-are“... nó! dér cerulŭ póte
> Sĕ înşire pofta lorŭ!...

Acésta-i psichologia poetaştrilor dela noi. Lipsitŭ de idei poetice şi învĕlitŭ într'o limbă de vai Dómne, elŭ îşĭ varsă în reviste şi în volume producţiile cu nemodestia caracterisată prin versurile citate. „Clădimŭ“ literatura, ḑicŭ unii, şi critica îmbărbătéză pe aceştĭ „clăditorĭ“. Resultatulŭ este, că dela o vreme dênşii nu se mai mulţămescŭ cu simplulŭ faptŭ, că le permiţĭ sĕ vorbéscă despre nemurire, ci pretindŭ dovedĭ reale, cerŭ premii dela Academiă, ca d-lŭ *Stan Pârjolŭ* şi *Păcăţanŭ*, căruia raportorulŭ ardeleanŭ îi recunoscuse şi acolo talentulŭ, găsindŭ numai că ar mai avé lipsă de studii. Naturalŭ că putù scrie apoi versulŭ acesta:

> Décă aş fi eu Alexandri..

In faţa acestorŭ apariţii te întrebĭ: a cui vină e mai mare, a mediocrităţii, séu a celui ce o protege? Protegiarea acésta s'ar cuveni sĕ înceteze odată, şi nemuritorii noştri strîmtoraţĭ în întunerecŭlŭ şi uitarea ce li se cuvine. Inundândŭ revistele şi publicândŭ volume gróse, aceste mediocrităţĭ prăpădescŭ timpulŭ, ce l'ai folosi cetindŭ şi ér cetindŭ scriitorii bunĭ de dincolo de munţĭ; tîrĕscŭ în glodulŭ lorŭ şi pe cei ce au ceva poesiă întrênşii şi-i deprindŭ cu o muncă repede, uşóră şi prea încredută, şi le împestriţéză limba cu provincialismele, ce nu au locŭ în poesia artistică, cu ofensătóre construcţii şi vorbe neromânescĭ, după cum te poţĭ încredinţa din versurile lui *I. Bosco*, în carĭ se gă-

I. Cursurile.

A) Cursulŭ de primăvéră (1887).

Acestŭ cursŭ s'a începutŭ în 22 Maiu 1887 şi a duratŭ pănă la 30 Iuniu 1887 st. v.; órele de instrucţiă au fostŭ Mercuria dela 4—8 ore p. m. şi Vinerea dela 2—8 p. m., aşaderă câte 10 ore pe sĕptĕmână. Specialităţile esercitate au fostŭ împletitulŭ din nuiele şi coloritulŭ lorŭ şi anume:

a) Împletiturĭ:

1. Împletitură din nuele întregĭ (împletitură simplă, împletitură sucită séu călărită, tivitură şi împletitură trasă;)
2. Despicarea nuielelorŭ;
3. Geluirea nuielelorŭ;
4. Împletiturĭ cu nuiele geluite.

b) Colorare şi lacuire.

1. Colóre naturală (albă);
2. Colóre fundamentală (galbenă şi brună);
3. Lacuire fără colóre şi lacuire în colóre négră.
4. Alte colorĭ simple diferite.

Soiurile obiectelorŭ lucrate au fostŭ: Corfiţe de mână rotunde şi lungăreţe (ovale) şi corfiţe de masă rotunde, parte colorate, parte necolorate, conformŭ indigitărilorŭ de susŭ.

Aceste obiecte au fostŭ espuse vederii publicului românŭ în diua de Sf. Petru cu ocasiunea încheierii festivităţii cetirii clasificaţiunilorŭ şi' împărţirii premiilorŭ la şcólele nóstre centrale de aicĭ,

In luna lui Iuniu amŭ făcutŭ două escursiunĭ afară la câmpŭ pentru de a arĕtă învĕţăceilorŭ în natură unde şi cum cresce răchita, cum şi când se recolteză şi în fine cum se curăţă şi cum se păstreză.

Invĕţăcei au fostŭ: 18 băieţĭ şi 35 fete, la olaltă 53; între aceştia din Braşovŭ au fostŭ 15 băieţĭ şi 34 fete; la olaltă 49. După ocupaţiune au fostŭ:

a) *băeţĭ:* din cl. II elem. 1, din cl. III elem. 1, din cl. IV elem. 1, din cl. I gimn, 6, din cl. II g. 1, din cl. III gim. 3, din cl. IV gim. 2, din cl. I reală 3;

b) *fete*: Din cl. II 2, din cl. III 3, din cl. IV 6, din cl. V 7, din cl. VI 1, din cl. VII 1, şi 15 carĭ nu umblau la şcólă. — Intre fete au fostŭ unele, carĭ cerceteză şcóla evangelică-luterană.

Etatea învĕţăceilorŭ a variatŭ dela 9—14 anĭ.

Sprijinirea căldurósă şi binevoitóre a acestei nouĕ întreprinderĭ din partea unui zelosŭ domnŭ profesorŭ dela şcólele nóstre medii de aicĭ prin trimiterea la cursŭ a fiicelorŭ d-sale şi prin propaganda făcută în acestŭ înţelesŭ şi pe la alte familii, de asemenea distinse, de aicĭ, a stimulatŭ şi atrasŭ pe poporŭ la îmbrăţişarea acestorŭ folositóre lucrărĭ ale industriei de casă. Aceleaşĭ îmbărbătărĭ binevoì a face şi on. d. Protopresbiterŭ I. Petricŭ pe la mai multe familii din poporŭ, astfelŭ încâtŭ îndată am fostŭ încungiuratŭ de o mulţime de învĕţăcei, precum arată numĕrulŭ de mai susŭ. Acestŭ numĕrŭ era peste putinţa omenéscă de a fi instruatŭ printr'unŭ singurŭ instructorŭ.

A respinge acum dela cercetarea lecţiunilorŭ cursului pe învĕţăceii, pe carĭ abia i-am pututŭ vedé adunaţĭ la lucru şi scuturaţĭ de ideile false, ce le aveau despre lucru preste totŭ şi în specialŭ despre lucrările industriale, — ar fi fostŭ unŭ pasŭ pe câtŭ de puţinŭ oportunŭ, pe atâtŭ şi de stricăciosŭ.

Greutatea acestei încurcate şi împedecătóre împrejurărĭ s'a pututŭ delătura numai prin binevoitorulŭ sprijinŭ alŭ colegului meu din Braşovulŭ vechiu, d-lŭ Candid Muşlea, carele pe lângă tóte ocupaţiunile sale şi cu tótă depărtarea cea mare, în care se află dela şcóla nóstră de aicĭ, a venitŭ şi mĭ-a datŭ mână de ajutorŭ.

Zelulŭ învĕţăceilorŭ devenia din ce în ce mai învăpăiatŭ, cu cât se convingeau mai multŭ despre puterile şi dibăcia mânilorŭ lorŭ, pe carĭ nu avuseseră încă ocasiune a le pune la astfelŭ de probă.

Obiectele lucrate la acestŭ cursŭ, ca cele dintâiu încercărĭ ale lorŭ, — în urma consultării cu on. d. Protopopŭ I. Petricŭ — le-amŭ lăsatŭ în proprietatea celorŭ ce le-au lucratŭ, din motive de încuragiare atâtŭ pentru ei înşişĭ câtŭ şi pentru alţii. Alŭ doilea rêndŭ de lucrărĭ au rĕmasŭ în parte neterminate din causa scurţimei timpului.

La acestŭ cursŭ a binevoitŭ a ospita în mai multe rêndurĭ Reverenţia Sa d. Protopresb. I. Petricŭ, on. d. parochŭ alŭ cetăţii Braşovului şi preşedinte alŭ Associaţiunei meseriaşilorŭ românĭ Bartolomeiu Baiulescu şi d-lŭ directorŭ alŭ şcólei elem. capitale rom. dela şcólele nóstre centrale de aicĭ G. Bellissimus însufleţindŭ şi îmbărbătândŭ pe micii lucrătorĭ industriaşĭ. Óspeţĭ din afară încă au datŭ atenţiune acestui micŭ începutŭ alŭ industriei de casă prin ospitare în câteva rêndurĭ.

(Va urma.)

Literatură.

Logofĕtulŭ Mateiu, novelă de *I. C. Panţu*; o broşură 8⁰ de 105 pagine se află de vêndare la librăria N. I. Ciurcu, loco, cu preţulŭ de fl. 0.40 cr.

Misiunea femeii pe pământŭ şi femeile celebre din anticitate, conferinţă publică ţinută în Ploescĭ, de *Zacharia Antinescu* profesore. Preţulŭ unŭ leu. Produsulŭ e destinatŭ pentru ajutorulŭ sĕracilorŭ. Se află de vêndare la autorulŭ şi la librăriile din Ploescĭ.

„L'Autriche en 1888,“ (Austria în 1888) rolulŭ şi misiunea sa în Europa, de locot. colonelŭ *Hennebert*, autorŭ alŭ mai multorŭ scrierĭ militare. Paris, à la Librairie illustré, Rue du Croissant 7. Cuprinsulŭ: Pagină din istoriă, Douĕdecĭ de anĭ de regimŭ dualistŭ, Cislaitania, Translaitania, Monarchia austro-ungară, Casus foederis, casus belli. E unŭ volumŭ de peste 250 pagine cu o chartă.

Intêmplărĭ diferite.

Focŭ. In Cizeriu a arsŭ o şură şi o casă, proprietăţile duorŭ Românĭ. Se bănuesce că foculŭ a fostŭ pusŭ. Şura era asigurată. — In Haşagŭ a fostŭ unŭ nou focŭ; au arsŭ edificiile economice a 9 Românĭ, ér la trei dintre ei şi casele cu ce a fostŭ în ele, provisiunile de bucate şi alte lucrurĭ. Unui bietŭ tată de familiă i-au arsŭ şi douĕ vacĭ cu lapte şi unŭ viţĕlŭ. Preotului gr. or. şi încă unui locuitorŭ le-au arsŭ maşinile de trieratŭ. Paguba e de 2560 fl. — In Vurperŭ a arsŭ şura lui Michail Stefani; paguba e de 205 fl., dintre carĭ 100 fl. erau asiguraţĭ. — In Vadŭ au suferitŭ doi economĭ o pagubă de 143 fl. — In Rucurŭ unŭ economŭ o pagubă de 13 fl. — In Ţînţarĭ mai mulţĭ locuitorĭ o pagubă de 857 fl. 60 cr.

Duelŭ. In dilele acestea au fostŭ în Cluşiu două duelurĭ între elevĭ universitarĭ, şi anume în amêndouĕ casurile câte unŭ juristŭ cu câte unŭ medicinistŭ.

Şese glonţe 'n capŭ. O dramă grozavă s'a petrecutŭ în Cincĭ-Bisericĭ. Ludwig Battyani, în vêrstă de 37 anĭ, ne'nsuratŭ, fostŭ gardŭ superiorŭ financiarŭ, făcu cunoscinţă cu o femeiă măritată, care în curênd îşĭ părăsì bărbatulŭ de dragulŭ lui Battyani. Acesta o iubea peste mĕsură, trăia împreună cu ea, ceea ce însĕ nu permitea statului gardilorŭ financiarĭ. Avea neplăcerĭ în oficiu şi în cele din urmă îlŭ induplecà femeia sĕ iasă din serviciu, ca sĕ aibă linişte. Battyani făcu aşa, dér când peste câtva timpŭ începù a lupta cu lipsa de banĭ, fù părăsitŭ de amanta sa. Bietulŭ omŭ făcù tóte 'ncercările ca sĕ'şĭ recâştige postulŭ, dér vĕdêndŭ că înzadar încércă, hotărî sĕ se omóre. Se 'nchise în odaiă şi după puţinŭ timpŭ se audiră mai multe împuşcăturĭ una după alta. Ómenii pĕtrundêndŭ în odaia lui, Battyani şedea pe canapea, îmbrăcatŭ în haina de sĕrbătóre, cu mănuşĭ. Sângele îĭ curgea din capŭ, mânile îĭ erau încrucişate, se ruga. Lângă elŭ pe scaunŭ se afla unŭ revolverŭ şi unŭ pistolŭ. Din revolverŭ îşĭ trimesese în frunte cincĭ glónţe unulŭ după altulŭ şi apoi unŭ alŭ şéselea glonţŭ din pistolŭ. Nicĭ unŭ glonţŭ nu putuse sĕ pĕtrundă de totŭ ţésta capului şi tóte şése glonţele se opriseră între pelea capului şi între osulŭ frontalŭ. Douĕ glónţe i-le-a scosŭ mediculŭ, care venise 'n grabă, trei i-au cădutŭ pe când era transportatŭ Battyani la spitalŭ. Alŭ şéselea glonţŭ i-l'a scosŭ a doua di mediculŭ. Bietulŭ omŭ făcuse 'n tótă forma testamentŭ şi averea sa — 50 fl. — o lăsase mamei sale, ca sĕ-lŭ îngrópe cum se cuvine şi sĕ'i pună la mormêntŭ o pétră comemorativă. Dér după cum spunŭ medicii, Battyani nu va mai avé nevoiă de ea, deórece se va însănĕtoşa încurêndŭ.

Omoritŭ. Iosifŭ Ionŭ Romanŭ din Ohaba a fostŭ găsitŭ omorîtŭ pe hotarulŭ comunei. Suntŭ bănuiţĭ de a fi comisŭ crima Samuilŭ Komaromi, George Komaromi şi Damaschinŭ Bulea, toţĭ din Ohaba, carĭ au şi fostŭ predaţĭ judecătoriei cercuale din Şercaia.

Furtŭ. Făptuitorĭ necunoscuţĭ pănă acum au spartŭ prăvăliόra lui Ioh. Schneider din Metisdorf şi au furatŭ diferite mărfurĭ în preţŭ de 19 fl. 46 cr.

Sinucisŭ. Economulŭ Ludwig Bartha, omŭ cu stare, din Aiudŭ, s'a spêndruatŭ.

Impunsŭ. Poliţistulŭ Ludwig Csibi din comuna Georgio-Ditro a fostŭ împunsŭ de unŭ taurŭ şi murì din causa ranei căpĕtate.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Berlinŭ, 11 Maiu. Starea fisică a împĕratului este mulţămitóre. „Kreuzzeitung“ anunţă, că garnisóna fortăreţii Kovno se va întări în curênd *cu 20.000 ómenĭ.*

Parisŭ, 12 Maiu. In *Lille* şi *Donay* se plănuescŭ pe diua când se vorŭ da banchetele boulangiste *demonstraţiunĭ antiboulangiste.* Este temere de o ciocnire. Intréga garnisónă este consemnată pentru dilele de banchete.

Şumla, 12 Maiu. Scirĭ sosite din Serbia şi România semnaléză organisarea de bande compuse din Bulgarĭ şi Muntenegrenĭ, carĭ au de scopŭ a năvăli în Bulgaria; una a şi trecutŭ graniţa, dér a fostŭ spulberată, mai mulţĭ din sînulŭ ei fiindŭ omorîţĭ şi rănîţĭ.

DIVERSE.

Cărţĭ de jocŭ românescĭ. Ministrulŭ financelorŭ din România a comandatŭ în stabilimentulŭ Socecŭ şi Teclu din Bucurescĭ cărţĭ de jocŭ cu figurĭ românescĭ. Cărţile suntŭ gata; figurile, mai cu sémă ale damelorŭ şi ale regilorŭ. suntŭ frumosŭ colorate, ele suntŭ luate din domnii, dómnele şi căpitanii istoriei române. Astfelŭ, pentru a începe cu damele, dama de trefŭ representă pe dómna Despina; dama de pică e Elena Dómna lui Mateiu Basarab; dama de caro Ruxandra, fica lui Vasilie Lupulŭ; în sfîrşit dama de cupă este Florica lui Mihaiu Vitézulŭ. Regele de trefŭ e Mateiu Basarabŭ, de pică Mircea celŭ bĕtrânŭ, de cupă Vasiliu Lupu, de caro Stefanŭ celŭ mare. Fanţii cavalerĭ suntŭ aprodulŭ Purece, vitézulŭ Calomfirescu, hatmanulŭ Arbore, Preda Buzescu. Execuţiunea cărţilorŭ nu lasă nimicŭ de doritŭ.

O modă ciudată. Din fericire moda purtărei giuvaericalelor, pietrilor scumpe, părea, acum vre-o câţĭva anĭ, a diminua în extensiune; din nenorocire ea însĕ apărea sub o altă formă, póte mai puţinŭ sĕlbatecă, dér de sigurŭ totŭ astfelŭ de costişitóre. Mulţĭ în adevĕrŭ au vĕdutŭ — prin balurĭ mai alesŭ — purtându-se pietrăriele — în locŭ de a fi atêrnate la urechĭ, gâtŭ şi degete — prin pĕrŭ, pe rochĭ şi pe... încălţăminte. Dér ce e ciudatŭ de totŭ, e că aflămŭ — dintr'unŭ jurnalŭ din Louisvile (Kentucki) — că în New-York şi alte oraşe marĭ din Statele-Unite ale Americei s'a stabilitŭ următórea modă printre tinerele d'acolo: „Işĭ încruştéză dinţii dinainte cu diamante, care strălucescŭ de câte orĭ surîdŭ“. Acéstă modă, care are tótă aparenţa d'a fi o glumă americană, n'ar trebui — p'aceste vremurĭ de superficialităţĭ — sĕ surprindă pe nimenĭ!

NECROLOGŬ.

Friederike Myss născ. Brünebarbe, vĕduva reposatului senatorŭ Karl Myss, a încetatŭ din viéţă în etate de 87 de anĭ. Imormêntarea se va face Sâmbătă la 3 óre d. a. în cimiteriulŭ ev. conf. augsb.

Fiă'i ţĕrîna uşóră!

Rectificare. In numĕrulŭ de erĭ alŭ fóiei nóstre, pag. 3., colóna 3., în şirulŭ alŭ 14 de susŭ, fiindŭ vorba despre epistola Archiducelui Franciscŭ Ferdinandŭ de Austria d'Este adresată d-nei vicepreşedinte a „Reuniunii femeilorŭ române din comitatulŭ Hunedórei“, acea epistolă pórtă data de *30 Aprilie*, ér nu 3 Aprilie, precum din eróre s'a tipăritŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 28 Aprilie st. v. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.56	Vênd.	8.56
Argintŭ românescŭ .	„	8.50	„	8.54
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.02	„	10.05
Lire turcescĭ . . .	„	11.30	„	11.35
Imperialĭ	„	10.30	„	10.35
Galbinĭ	„	5.89	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6⁰/₀	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5⁰/₀	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	106.—	„	105.—
Discontulŭ	6½—8⁰/₀ pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Maiu st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4⁰/₀	97.25
Renta de hârtiă 5⁰/₀	85.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	150.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	95.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	126.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	114.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	10.04
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	122.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungur. .	279.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. .	278.60
Renta de hârtiă austriacă	78.65
Renta de argintŭ austriacŭ	80.25
Renta de aurŭ austriacă	109.60
Losurĭ din 1860	133.50
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	874.—
Mărcĭ 100 împ. germane	62.19
Londra 10 Livres sterlinge	126.90
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	124.50

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

sescŭ singuratice strofe frumóse, dér înnecate într'o colecţiă de versurĭ necontrolate rigurosŭ şi cu-o limbă neadmisibilă. Totŭ mediocrităţile şi critica este de vină, că fiăcare se crede chematŭ a scrie versurĭ, după cum se póte vedé la căprarulŭ *Tripa*:

Şi când iau condeiu 'n mână
Şi negréla şi papirŭ,
Aud trîmbiţa că sună
Şi eşimŭ la exerţirŭ!

Şi versurĭ de soiulŭ acestora s'au publicatŭ în revistele nóstre literare!

Dér dela o vreme observŭ la unii tinerĭ, ce scriu versurĭ, o influenţă a poeţilorŭ de dincolo şi mai alesŭ a lui Alexandri şi Eminescu. Dér reminiscenţele, se vede, li suntŭ aşa de puternice, încâtŭ găsescŭ tablourĭ, versurĭ întregĭ, figurĭ şi întorsăturĭ originale de ale acelora trecute în poesiile acestora. Alăturĭ cu aceste influenţe, negreşitŭ fericite, ce-ar trebui însĕ sĕ se ţină mai departe de plagiatŭ, găsescĭ strofe de felulŭ celorŭ ce am citatŭ în revistele trecute. Acésta o voiu arăta mai pe largŭ mai *târziorŭ*, ocupându-mĕ cu poesia în revistele nóstre. Aicĭ vréu sĕ bagŭ de sémă numai, că décă mai citimŭ şi mai imitămŭ modele de feliulŭ celorŭ ce recomandă d-lŭ *Lăzăriciu* şi alţĭ criticĭ, vomŭ produce caricaturĭ: căcĭ caricatură este de pildă împreunarea feliului de scriere a lui Eminescu cu acela alŭ poeţilorŭ ce-am analisatŭ şi alŭ altorŭ nemuritorĭ de pe la noi. Acesta încă este unŭ motivŭ, pentru care e necesară condamnarea mediocrităţilorŭ, ce împedecă desvoltarea unorŭ spirite, carĭ negăsindŭ însine destulă putere, nu potŭ apuca pe-o cale a lorŭ, independenţĭ, după cum de esemplu potŭ observa începuturĭ de neatêrnare şi în cuprinsŭ şi în formă la d-lŭ *Coşbucŭ*. Criticului ardeleanŭ i s'ar cuveni apoi sĕ pună în faţa mediocrităţilorŭ amĕnunţite analise despre scrierile celorŭ de dincolo; mulţĭ le-ar ceti mai cu sîrguinţă şi multe impotente spirite nu ar mai îndrăzni sĕ publice creaţii, a cărorŭ nevrednicia ar pricepe-o, pricepêndŭ mai întâiu frumseţile scrierilorŭ de valóre, ce avemŭ.

G. B. Duică.

Bursa de Bucurescĭ.

Cotă oficială dela 24 Aprile st. v. 1888.

	Cump.	vênd.
Renta română 5%	91—	92.¼
Renta rom. amort. 5%	89.—	90.¾
Renta convert. 6%	90.—	90.¾
Impr. oraș. Buc. 20 fr.	35.—	38.—
Credit fonc. rural 7%	105.—	104.—
„ „ „ 5%	89.¾	70.¼
„ „ urban 7%	103.—	103.½
„ „ „ 6%	96.—	97.—
„ „ „ 5%	85.½	86.—
Banca naț. a Rom. 500 Lei.	—.—	—.—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—.—	—.—
Ac. de asig. Națională.	—.—	—.—
Aurŭ contra bilete de bancă	15.¾	16.—
Bancnote austr. contra aurŭ.	2.—	2.2—
Aurŭ contra argintŭ sĕu bilete	15.¾	16.—
Florinŭ valóre austriacă	2.—	2. 2

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross**, în librăria **Nicolae Ciurcu** și **Albrecht & Zillich.**

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.